



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyně Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: **Ing. J.C.**

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 1. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 10. 1. 2024, **se ruší** a věc **se vrací** žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 9. 10. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná zamítla žádost žalobce o změnu výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu podle § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí brojil námitkami, jelikož měl za to, že mu měl být přiznán třetí stupeň invalidity. Žalovaná rozhodnutím ze

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

dne 10. 1. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), žalobcovy námitky zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.

2. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

3. Žalobce v žalobě namítal, že žalovaná dostatečně nezjistila jeho zdravotní stav. Měl za to, že nesprávně vyhodnotila příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Posudkový lékař hodnotil zdravotní stav podle kapitoly XIII., oddílu A, položky 1b vyhlášky č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (dále jen „vyhláška o posuzování invalidity“). Žalobce má naopak za to, že toto hodnocení je v rozporu s lékařskými nálezy a jeho zdravotní stav měl být hodnocen podle kapitoly V. (duševní poruchy a poruchy chování), položky 4e vyhlášky o posuzování invalidity (invalidita třetího stupně). Dále uvedl, že posudkový lékař nedostatečně zkoumal jeho zdravotní stav a na jednání ani nebyl přizván. Posudek vykazuje značné nedostatky a v rozhodnutí se žalovaná nevypořádala s žalobcovými námitkami. Na závěr dodal, že příčinou jeho dlouhodobého nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních postižení.
4. Měl za to, že jeho zdravotní stav odpovídá minimálně třetímu stupni invalidity.

III. Vyjádření žalované

5. Žalovaná se ve vyjádření nejprve zaměřila na právní rámec, ustanovení zákona o důchodovém pojištění a na posudky lékařů k posouzení zdravotního stavu žalobce. Je přesvědčena, že po zhodnocení veškeré předložené zdravotní dokumentace žalobce byl plně zjištěn zdravotní stav žalobce. Žalovaná dále odkázala na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení („zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

6. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
7. Dne 17. 8. 2023 požádal žalobce o změnu výše invalidního důchodu poskytovaného pro invaliditu I. stupně z důvodu zhoršení zdravotního stavu. Žalobce byl do té doby invalidní v I. stupni invalidity od 31. 5. 2021.
8. Lékař oddělení LPS OSSZ Opava posoudil zdravotní stav žalobce a vydal posudek ze dne 6. 10. 2023 se závěrem, že se u žalobce nadále jedná o invaliditu prvního stupně. Pokles pracovní schopnosti žalobce hodnotil dle kapitoly XIII., odd. A, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, míru poklesu pracovní schopnosti stanovil na 35 %. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu podle § 3 odst. 1 citované vyhlášky zvýšil

procentní hodnotu o 10 %, celkově tak pokles pracovní schopnosti žalobce stanovil na 45 %.

9. Žalovaná na základě závěrů shora uvedeného lékařského posudku LPS OSSZ Opava prvostupňovým rozhodnutím rozhodla, že žalobci nadále náleží invalidní důchod I. stupně.
10. Žalobce proti tomuto rozhodnutí brojil námitkami ze dne 6. 11. 2023 s tím, že nesouhlasí se s přiznaným stupněm invalidity. Měl za to, že jeho zdravotní stav odůvodňuje přiznání třetího stupně invalidity.
11. Pro účely námitkového řízení žalovaná nechala vypracovat posudek o invaliditě ze dne 21. 12. 2023. Posudkový lékař dospěl k závěru, že žalobce je nadále invalidní pro invaliditu v I. stupni. Lékař shledal, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., odd. A, položce 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Dospěl k závěru, že pracovní schopnost žalobce poklesla o 35 %. Vzhledem k dalšímu postižení zvýšil lékař tuto hodnotu o 10 % na celkových 45 %. Lékař hodnotil dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobce zcela shodně s posudkem z 6. 10. 2023. Nejprve shrnul posudek lékaře LPS OSSZ z 6. 10. 2023, a poté také četnou lékařskou dokumentaci, která zahrnovala zejména rehabilitační a neurologická vyšetření, načež i psychiatrické a psychologické vyšetření. Posudkový lékař dospěl k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je koxartróza bilat., vpravo III. stupeň s indikací k TEP. Pro zařazení do položek 1c nebo 1d není dle posudkového lékaře prokázáno těžké postižení ani zvláště těžké postižení s funkčně těžkým postižením. K tomu dále uvedl, že mezi doloženými lékařskými nálezy nejsou rozpory, které by se dotýkaly skutečnosti významných pro posudkový závěr. V námitkách nebo v průběhu řízení o námitkách nebyla prokázána skutečnost, týkající se zdravotního stavu nebo jeho funkčních důsledků, významná pro posudkový závěr. Ani přezkumem zdravotního stavu posudkový lékař nezjistil funkční postižení takové závažnosti, aby odůvodňovalo přiznání vyššího než prvního stupně.
12. Na základě posudku o invaliditě ze dne 21. 12. 2023 vydala žalovaná dne 10. 1. 2024 napadené rozhodnutí, proti kterému žalobce brojil žalobou.
13. Krajský soud nechal vypracovat posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí, pracoviště v Ostravě (dále jen „posudek PK MPSV“). Posudková komise zasedala poprvé dne 19. 6. 2024. Na jednání byl žalobce pozván, ze zdravotních důvodů se omluvil a souhlasil s tím, aby PK MPSV věc projednala v jeho nepřítomnosti. Toto jednání bylo odročeno, jelikož PK MPSV považovala za nutné pro řádné posouzení žalobcova zdravotního stavu vyžádat zdravotní dokumentaci z ortopedické ambulance.
14. Druhé jednání PK MPSV se uskutečnilo dne 31. 7. 2024, komise jednala ve složení předsedkyně komise, dalšího lékaře s odborností v oblasti psychiatrie a tajemnice. Žalobce nebyl na jednání přítomen.
15. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a další lékařské zprávy. V posudku komise shrnula průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí a také

námítky žalobce uplatněné v žalobě. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobce. Na straně 8-11 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.

16. K psychickým obtížím PK MPSV mimo jiné uvedla, že psychiatrická zpráva ze dne 8. 11. 2023 MUDr. M. D. neobjektivizovala psychický stav jako takový, k současnému psychickému stavu (SPP) neobsahovala zprávu vyjádření ani v minimální míře, nebyly prokázány známky psychopatologie, nebylo objektivně prokázáno středně těžké či těžké postižení, natož pak zvláště těžké postižení.
17. PK MPSV považovala za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu oboustrannou artrózu kyčelního kloubu, horší vpravo, dle RTG II. – III. stupně. Uvedla, že se jedná o středně těžké funkční postižení uvedené v kapitole XIII, oddíl A, položka 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, tj. osteoartróza s funkčně významným postižením dvou a více velkých/nosných kloubů, kdy jsou zachovány pohybové schopnosti, je snížení celkové výkonnosti, některé denní aktivity jsou vykonávány s obtížemi nebo s využitím kompenzačních mechanismů nebo prostředků. Pro toto zdravotní postižení je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 20-35 %. PK MPSV stanovila pokles na horní hranici, tedy 35 %, kvůli profesi žalobce. Vzhledem k dalšímu postižení zdravotního stavu, zejména poruše přizpůsobení, anxiózně depresivní symptomatologii se somatizací u disponované osobnosti s poruchou přizpůsobení, smíšenou poruchou osobnosti a chronickému bolestivému syndromu páteřnímu zvýšila PK MPSV procentní pokles pracovní schopnosti o 10 %. Celkově tak došlo k poklesu pracovní schopnosti o 45 %. Nadále se tak u žalobce jednalo o invaliditu I. stupně. Žalobce je schopen vykonávat výdělečnou činnost jen s podstatně menšími nároky na tělesné a duševní schopnosti, je schopen rekvalifikace. Podle PK MPSV u žalobce nelze shledat zdravotní postižení takového stupně závažnosti a rozsahu, aby bylo možno konstatovat, že se jedná o těžké funkční postižení nebo zvláště těžké funkční postižení osteoartrózou.
18. PK MPSV uvedla, že dle popsanych lékařských nálezů byl žalobce dlouhodobě, konkrétně od dubna 2020, sledován v psychiatrické ambulanci MUDr. B. pro úzkostnou symptomatiku, depresivní prožívání, anhedonii, tj. skleslost, neschopnost se radovat, nespavost, což bylo v úvodu nastartováno situací spojenou s Covid-19 a změnou pracovního zařazení. Postupem času v klinickém nálezu patrná především osobnostní psychopatologie, smíšená porucha osobnosti, porucha přizpůsobení, tenze a úzkostná složka ustupuje do pozadí, forie je stabilizovaná, popsána somatizace, únik do nemoci. V květnu 2023 byl žalobce ošetřen pro úzkostnou ataku s vegetativními projevy. Od července 2023 v péči psychiatrické ambulance v Hrabyni u MUDr. D., „kdy lékařkou pouze odebrána anamnéza“. První vyšetření provedeno až 27. 9. 2023, v psychiatrickém obraze uvedeno, že je žalobce upravený bez bludů, bez poruchy vnímání, bez těžkých projevů deprese, jen sub depresivní ladění, pocity křivdy a úzkosti somatizované, v osobnosti rysy smíšené poruchy.
19. PK MPSV hodnotila stav žalobce shodně s posudky z 6. 10. 2023 a z 21. 12. 2023, rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu taktéž hodnotila dle kapitoly XIII., odd. A, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. PK MPSV uzavřela, že žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí byl invalidní podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Jednalo se o invaliditu I. stupně podle § 39 odst. 2 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %, nedosahoval však více než 49 %. PK PMSV

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. M.P.

dodala, že je-li příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce více zdravotních postižení (zde psychické obtíže a bolestivý syndrom páteří), jednotlivé hodnoty procentní míry pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají, PK MPSV je oprávněna toliko zvýšit procentní pokles pracovní schopnosti až o 10 %, což nyní posuzované věci učinila.

20. Žalobce s posudkem PK MPSV vyjádřil nesouhlas.
21. Během ústního jednání, které se uskutečnilo dne 6. 5. 2025, žalobce navrhl, aby krajský soud nechal vypracovat srovnávací posudek. S tímto návrhem žalovaná souhlasila a měla za to, že by to bylo vhodné pro řádné zjištění skutkového stavu. Krajský soud proto nechal vypracovat srovnávací posudek u Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Hradci Králové (dále jen „PK MPSV Hradec Králové“).
22. Posudková komise Hradec Králové zasedala dne 5. 12. 2025 ve složení předsedkyně komise, dalšího lékaře s odborností v oblasti ortopedie a tajemnice. Žalobce byl na jednání přítomen.
23. V průběhu jednání byl přešetřen odborným lékařem z oboru ortopedie. Postižení žalobce hodnotil jako těžké postižení s funkčně těžkým postižením dvou nosných kloubů. Postižení je zhoršeno kvůli výrazné obezitě a také stavu po postižení pravé Achillovy šlachy s omezením hybnosti pravého hlezenního kloubu a hypotrofií svalstva pravé dolní končetiny. Rovněž zhodnotil rtg nález kyčelních kloubů s výraznými artrotickými změnami obou kyčlí více vpravo, stav je indikován k TEP, žalobce je v pořadí k operaci.
24. Posudková komise jako rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu považovala artrotické postižení nosných kloubů. Žalobce je dále limitován ve svých fyzických a duševních schopnostech neurologickými, interními a duševními komorbiditami. Žalobce je v péči ortopedické ambulance od roku 2021, kdy mu byla rentgenovým vyšetřením diagnostikována artróza pravého kyčelního kloubu. Posudková komise vycházela především z ortopedických nálezů. Zabývala se také psychiatrickými a psychologickými zprávami. Žalobce je dlouhodobě sledován v psychiatrické ambulanci MUDr. B., tj. od 4/2020 pro úzkostnou symptomatiku, depresivní prožívání, anhedonii (skleslost), neschopnost se radovat, nespavost, což nastartoval Covid-19 a změna pracovního zařazení. Postupem času je patrná osobnostní psychopatologie – smíšená porucha osobnosti, porucha přizpůsobení, tenze a úzkostná složka ustupuje do pozadí, forie je stabilizovaná, popsána somatizace, únik do nemoci. V květnu 2023 byl žalobce ošetřen pro úzkostnou ataku s vegetativními projevy. Od července 2023 je v péči psychiatrické ambulance v Hrabyni. MUDr. D. pouze odebrala anamnézu. Odkázala na vyšetření z 27. 9. 2023, kde je v psychickém obraze uvedeno, že je žalobce upravený, bez bludů, bez poruchy vnímání, bez těžkých projevů deprese, jen subdepresivní ladění, pocity křivdy, úzkosti, somatizované, v osobnosti rysy smíšené poruchy. Z uvedených nálezů nebyl zjištěn klinický obraz, doba sledování a způsob léčby. Posudková komise uvedla, že o těžký stupeň se nejedná. Žalobce nebyl pro těžké potíže ani psychiatricky hospitalizován.
25. Dne 5. 8. 2025 byla provedena konzultace s odborným lékařem oboru psychiatrie. Psychiatrické postižení by posudková komise hodnotila dle kapitoly V., položky 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti na 35 %, resp. na 45 % po navýšení.

26. Dne 24. 9. 2025 byla provedena konzultace s odborným lékařem oboru neurologie. Neurologické postižení by posudková komise hodnotila podle kapitoly XIII., odd. E, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti na 20 %, resp. na 30 % po navýšení.
27. Posouzení zdravotního stavu tak bylo zařazeno do jednání PK MPSV, Hradec Králové za účasti odborného lékaře z oboru ortopedie (viz výše).
28. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je tedy z posudkově medicínského hlediska artróza nosných kloubů, artróza kyčelních kloubů, více vpravo až III. stupně, s indikací k TEP, počínající artrózu levého kolene, postižení pravé Achillovy šlachy s omezením hybnosti pravého hlezenního kloubu, hypotrofii svalstva pravé dolní končetiny. Zdravotní postižení zařadila do kapitoly XIII, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na 50 %. Hranice procentního rozpětí byla PK MPSV volena vzhledem k funkčnímu postižení při základní dg s ohledem na další posudkově významné skutečnosti. Další postižení nezpůsobují samostatně větší pokles pracovní schopnosti než rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
29. Posudková komise dospěla k závěru, že v případě žalobce šlo o invaliditu druhého stupně. Datum vzniku invalidity stanovila ortopedickým nálezem ze dne 27. 2. 2023. Zohlednila také ortopedický nález ze dne 13. 5. 2024. Z odborných nálezů vyplývá zhoršení ortopedických obtíží – rtg nález, klinický nález, zohledněna indikace k TEP. Posudková komise, Hradec Králové tak invaliditu hodnotila oproti předchozím posudkům odlišně.

V. Jednání soudu

30. Krajský soud ve věci nařídil první ústní jednání, které se uskutečnilo dne 6. 5. 2025. Jednání se zúčastnil žalobce i zástupkyně žalované. Oba setrvali na svých stanoviscích a odkázali na svá předchozí podání. Krajský soud seznámil účastníky s podstatnou částí správního spisu a následně provedl k důkazu protokol o jednání posudek PK MPSV ze dne 19. 6. 2024 a 31. 7. 2024. Žalobce namítl, že členem PK MPSV nebyl lékař s odborností ortopedie a žádal, aby byl jeho psychický stav přezkoumán psychiatrem a byl zpracován srovnávací posudek. Krajský soud z tohoto důvodu jednání odročil.
31. Druhé ústní jednání se uskutečnilo dne 29. 1. 2026. Na tomto jednání provedl krajský soud k důkazu srovnávací posudek ze dne 5. 12. 2025. K tomuto posudku neměla žalovaná námítky. Žalobce měl za to, že jeho psychiatrické onemocnění je rozhodující příčinou poklesu pracovní schopnosti. Soud provedl k důkazu lékařskou zprávu ze dne 4. 1. 2006, MUDr. J. B., odborná kardiologická ambulance, žalobce zprávou chtěl prokázat, že jeho psychické problémy jsou dlouhodobé. Dále krajský soud provedl k důkazu nález Ústavního soudu III. ÚS 4160/16, lékařské zprávy č. l. 231 až 234 soudního spisu, kterými žalobce chtěl prokázat, že jeho zdravotní stav nebyl ani v mezidobí mezi jednotlivými vyšetřeními stabilizovaný, musel si zavolat z důvodů svých zdravotních potíží pomoc a musel být vyšetřen, což tyto zprávy prokazují. Žalobce uváděl, že při vyšetřeních se na sebevražedné myšlenky nikdo neptal, žalobce je zmínil při psychologickém vyšetření, ale zpráva z tohoto vyšetření se ztratila u správního orgánu I. stupně. Žalobce odkazoval na psychologické

vyšetření ze dne 3. 3. 2023, 22. 3. 2023 a 13. 4. 2023. Zástupkyně žalované v této souvislosti sdělila, že všechny tyto zprávy měla PK MPSV Hradec Králové k dispozici.

32. K dotazu samosoudkyně žalobce sdělil, že ve čteném posudku jsou zahrnuty veškeré lékařské zprávy a že netrpí jinými nemocemi či potížemi, než jsou uvedeny v diagnostickém souhrnu, který považuje za úplný. Nenavrhoval další dokazování. Žalobce na závěr odkázal na veškerá svá podání a doplnil, že žádal PK MPSV Hradec Králové, aby byl vyšetřen psychiatrem, neurologem a ortopedem. Při jednání komise byl přítomen pouze ortoped. Komise žalobcův zdravotní stav konzultovala s psychiatrem a neurologem, ale žalobce má za to, že některé lékařské zprávy jsou nepravdivé, proto jeho zdravotní stav mohl být zjištěn pouze při vyšetření psychiatra. S ortopedickými závěry souhlasil, avšak trpí depresemi, což prokázal lékařskými zprávami MUDr. D. Z její zprávy vyplývá odlišné posouzení než od posudkové komise. Žalobce navrhl, aby byl vyšetřen znalcem z oboru psychiatrie, čemuž krajský soud nevyhověl.

VI. Posouzení věci krajským soudem

33. Žaloba je důvodná.
34. Na úvod vlastního posouzení věci je třeba zdůraznit, že v souzené věci je možné vycházet v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. toliko ze zdravotního stavu žalobce v době rozhodování žalované. Případné zhoršení stávajících zdravotních obtíží, ke kterému by mělo dojít po tomto datu, popř. vznik nových zdravotních obtíží, nebo změna zdravotního stavu žalobce jako taková, proto nemohou být v tomto řízení v zásadě nikterak zohledněny. Žalobce tak má možnost poukazovat na své případně se zhoršující zdravotní obtíže v novém správním řízení.
35. Žalobce nesouhlasil s tím, jak byl ve správním řízení posouzen jeho zdravotní stav, resp. nesouhlasil se závěrem, že je invalidní pouze pro invaliditu prvního stupně.
36. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav, zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, jakož i schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti.
37. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud

věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.

38. Při rozhodování o nároku na invalidní důchod je tedy stěžejní naplnění požadavku na jasnost, srozumitelnost a úplnost odůvodnění správního rozhodnutí, resp. posudkového hodnocení, na němž je rozhodnutí založeno (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č.j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS, ze dne 7. 9. 2011, č. j. 6 Ads 99/2011-43, ze dne 11. 10. 2013, č.j. 4 Ads 42/2013-43, či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46). Úkolem krajského soudu je vyhodnotit, zda je z lékařských posudků a zejména z posudku PK MPSV zřejmé, že byl stav žalobce komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace a že bylo přihlédnuto ke všem tvrzeným obtížím – tedy zda je posudkový závěr náležitě, přesvědčivě a srozumitelně zdůvodněn (srov. např. rozsudek NSS ze dne 23. 3. 2017, č. j. 2 Ads 17/2017-15, bod 19).
39. Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí o stupni invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s předchozím obdobím ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změnu stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, zda zůstal oproti předchozímu období zdravotní stav nezměněn, případně v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu. *„Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“*. Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010-117).
40. Náležitosti posudku jsou upraveny v § 7 vyhlášky o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné

činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).

41. Krajský soud vyhodnotil zjištěný skutkový stav ve světle uplatněné žalobní námitky, že byl zdravotní stav žalobce zjištěn nesprávně a nedostatečně. Za tímto účelem nechal krajský soud v soudním řízení vypracovat posudek PK MPSV Ostrava ze dne 31. 7. 2024, následně pak srovnávací posudek PK MPSV Hradec králové ze dne 5. 12. 2025, který byl proveden jako důkaz při ústním jednání soudu ve věci dne 29. 1. 2026. Krajský soud hodnotí tento posudek po formální stránce jako zcela souladný s požadavky vyhlášky o posuzování invalidity, byl vypracován komisí zasedající v řádném složení, a PK MPSV zohlednila všechny relevantní lékařské zprávy. Je třeba zdůraznit, že pro řádné posouzení věci nechala PK MPSV Hradec Králové posoudit žalobcův zdravotní stav jak lékaře s odborností psychiatrie, tak neurologie.
42. Krajský soud má skutkový stav za řádně a dostatečně zjištěný. Předmětný posudek PK MPSV Hradec Králové soud považuje za úplný ve vztahu k podkladům i k hodnocení zdravotního postižení žalobce z hlediska jeho vlivu na jeho pracovní schopnost ke dni vydání napadeného rozhodnutí.
43. Pokles pracovní schopnosti u žalobce činil ke dni vydání napadeného rozhodnutí 50 %. Tento závěr vyplývá z citovaného posudku PK MPSV Hradec Králové, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Posudková komise přitom posuzovala zdravotní stav žalobce ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře z oboru ortopedie, přičemž si vyžádala posouzení zdravotního stavu psychiatrem a neurologem. Na jejich základě PK MPSV Hradec Králové zhodnotila, že by samostatně, tedy neexistovalo-li by jiné, závažnější postižení, psychiatrické postižení žalobce hodnotila dle kapitoly V., položky 5c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti na 35 %, resp. na 45 % po navýšení. Neurologické postižení by posudková komise samostatně hodnotila podle kapitoly XIII., odd. E, položky 1b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity s mírou poklesu pracovní schopnosti na 20 %, resp. na 30 % po navýšení.
44. Již výše bylo nastíněno, že krajský soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže udělat sám žalobce. Je třeba dále zdůraznit, že posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, protože jde právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nečiní sám, ale vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v úvahu to, že žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší nebo že by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili a zařadili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018 č. j. 6 Ads 23/2018-37).

45. Krajský soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku PK MPSV Hradec Králové i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela. PK MPSV shledala, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je tedy z posudkově medicínského hlediska artróza nosných kloubů, artróza kyčelních kloubů, více vpravo až III. stupně, s indikací k TEP, počínající artrózu levého kolene, postižení pravé Achillovy šlachy s omezením hybnosti pravého hlezenního kloubu, hypotrofii svalstva pravé dolní končetiny. Zdravotní postižení zařadila do kapitoly XIII, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila na 50 %, jednalo se o invaliditu druhého stupně. Datum vzniku invalidity stanovila ortopedickým nálezem ze dne 27. 2. 2023. Zohlednila také ortopedický nález ze dne 13. 5. 2024. Z odborných nálezů vyplývá zhoršení ortopedických obtíží – rtg nález, klinický nález, zohledněna indikace k TEP. PK MPSV Hradec Králové tak invaliditu hodnotila oproti předchozím posudkům odlišně. Je třeba zohlednit, že PK MPSV Hradec Králové žalobce zhlédla, zohlednila i nové podklady mající přesah pro posouzení zdravotního stavu žalobce v době vydání napadeného rozhodnutí. Krajský soud se neztotožňuje s námitkami žalobce ohledně jeho psychiatrických obtíží. PK MPSV Hradec Králové se psychickým onemocněním žalobce zabývala, nijak je nemarginalizovala, navíc byl zdravotní stav žalobce posouzen jak psychiatrem, tak neurologem. Psychiatr shledal, že u žalobce dochází k výraznému poklesu pracovní schopnosti z důvodu psychického onemocnění, samo toto onemocnění by odůvodňovalo invaliditu žalobce, došlo k poklesu pracovní schopnosti ve výši 45 %. PK MPSV Hradec Králové uvážila, které zdravotní postižení lze považovat za jeho rozhodující příčinu poklesu pracovní schopnosti žalobce za situace, kdy příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity.). Shledala, že se jedná o artrózu. Toto postižení považovala za to, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti žalobce. Je nutné zdůraznit, že jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se nesčítají, ale procentní míra poklesu pracovní schopnosti tak bylo třeba stanovit podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. PK MPSV Hradec Králové shledala, že zhoršování artrózy žalobce při zohlednění dalších onemocnění odůvodňuje nárok žalobce na invalidní důchod druhého stupně.
46. Po zvážení všech posudků zpracovaných ve věci posouzení pracovního potenciálu žalobce tak krajský soud dospěl k závěru, že jako stěžejní lze hodnotit právě posudek PK MPSV Hradec Králové ze dne 5. 12. 2025. Dle krajského soudu posudková komise náležitě zjistila skutkový stav rozhodný pro posouzení věci. Soud považuje posudek PK MPSV Hradec Králové ze dne 5. 12. 2025 za stěžejní důkaz o tom, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni invalidity. Žalobce byl jednání PK MPSV přítomen, posudková komise zohlednila odborné závěry do řízení přizvaného psychiatra i neurologa. Dle krajského soudu tak PK MPSV Hradec Králové vysvětlila, co odůvodňuje zvýšení invalidity žalobce z prvního na druhý stupeň.
47. Napadené rozhodnutí proto nemůže obstát, neboť se ukázalo, že žalovaná vycházela z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Soud vyšel ze závěrů posudkové komise MPSV Hradec Králové a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

48. Z provedeného dokazování v řízení před krajským soudem vyplynulo, že napadené rozhodnutí spočívalo na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Především bude vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV Hradec Králové ze dne 5. 12. 2025, podle něhož žalobce byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve druhém stupni.
49. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **lze** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 29. ledna 2026

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně